Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Turvallisuuteen vaikuttavat ilmiöt

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäisen turvallisuuden selonteko

- Kuvaa Suomen sisäisen turvallisuuden tilaa ja siihen kohdistuvia muutosvoimia.
- Määrittää sisäisen turvallisuuden tavoitteet ja kehittämisen suunnan.
- Tarkastelee sisäistä turvallisuutta vuoteen 2030 saakka.
- Annettu eduskunnalle 20.5.2021.
- Selonteko ja eduskunnan kannanotot määrittelevät Suomen sisäisen turvallisuuden politiikan pitkäjänteisesti.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Tavoite: Suomi on maailman turvallisin maa kaikille ihmisille ja ihmisryhmille.

Selonteon valmistelu

lisäksi: laajoja kuulemisia ja sidosryhmäyhteistyötä

Selonteon valmistelun selkänojana laaja turvallisuuskäsitys

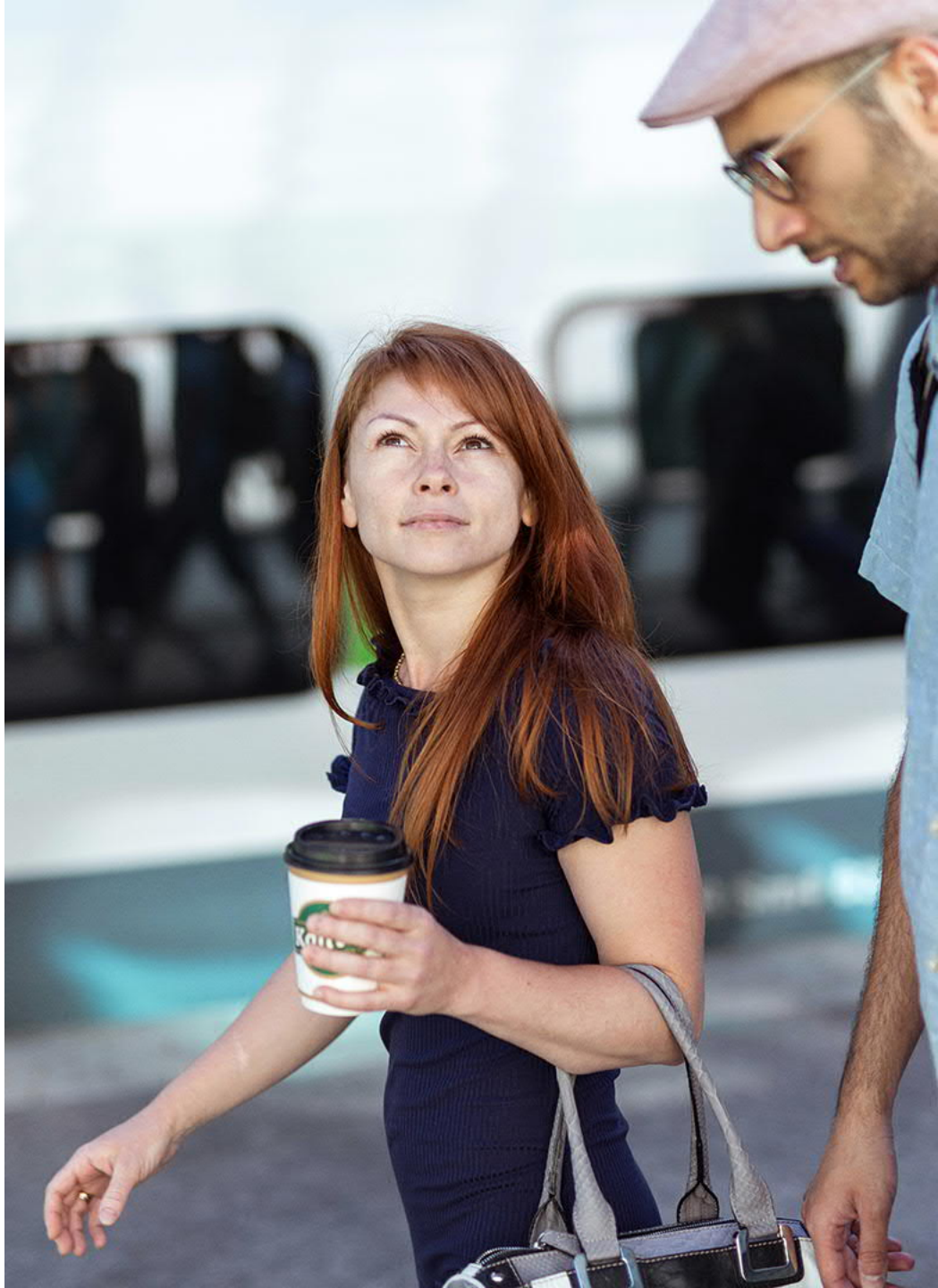
- Taustalla valmistunut ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko sekä valmisteilla oleva puolustusselonteko
- Sisäinen turvallisuus tarkoittaa niitä yhteiskunnan ominaisuuksia, joiden johdosta väestö voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista tai suomalaisen yhteiskunnan tai kansainvälistyvän maailman ilmiöistä ja muutoksista johtuvaa pelkoa ja turvattomuutta. (*Valtioneuvoston periaatepäätös sisäisen turvallisuuden strategiasta 5.10.2017*)
- Sisäinen turvallisuus pohjautuu ihmisoikeuksien, oikeusvaltioperiaatteen, demokratian sekä vapauden, vakauden, hyvinvoinnin, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseen.

Sisäisen turvallisuuden kokemus on usein henkilökohtaista

- Se, millaisia turvallisuusongelmia ihminen arjessa kohtaa riippuu voimakkaasti henkilökohtaisista ominaisuuksista, olosuhteista tai kokemuksista, kuten ikä, sukupuoli, alkuperä, terveys, äidinkieli, asuinpaikka, sosioekonominen asema sekä muut häntä määrittävät tekijät.
- Ihmiset luottavat toisiinsa, joskin polarisaatioilmiöt haastavat sitä.
- Hybridi- ja informaatiovaikuttaminen haastavat demokratiaa.
- Matalasti koulutetut suomalaiset kokevat ymmärtävänsä huonosti politiikkaa ja yhteiskunnan toimintaa.

Arjen turvallisuus kuuluu kaikille

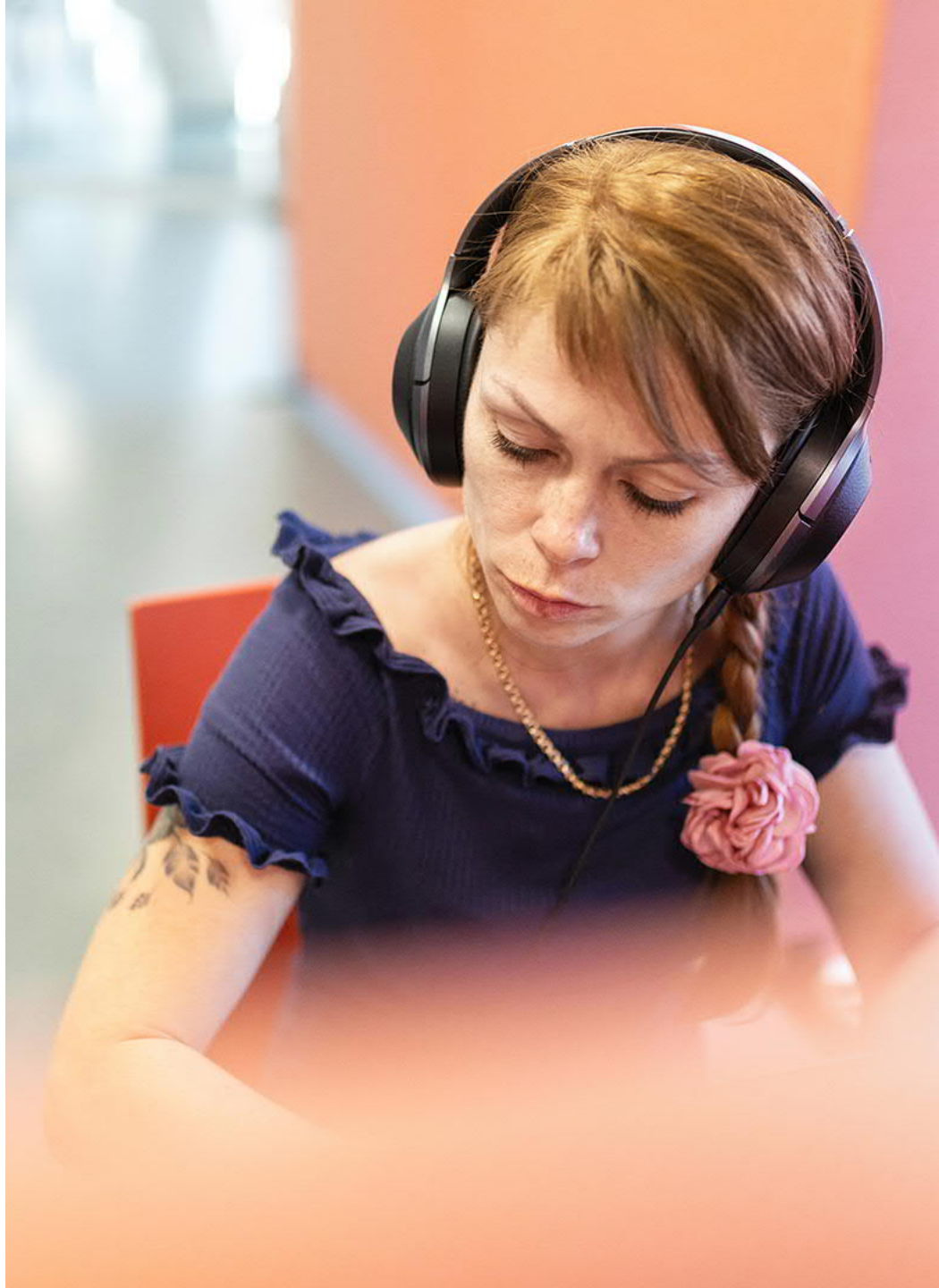
- Tapaturmat ja onnettomuudet ovat merkittävä uhka arjen turvallisuudelle.
- Sosiaaliset ongelmat kasaantuvat jo valmiiksi haavoittuvassa asemassa oleville ryhmille.
- Rikollisuuden määrä on laskenut viimeiset 30 vuotta.
- Suomi on väkivaltainen maa, jossa väkivalta keskittyy pieneen osaan väestöstä.
- Rikosten tekijöitä ja uhreja sekä tapaturmia ja onnettomuuksia on enemmän heikossa yhteiskunnallisessa asemassa olevissa ryhmissä.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Ennaltaehkäisevä toiminta lisää sisäistä turvallisuutta

- Turvallisuusviranomaisilla on ratkaiseva merkitys sisäisen turvallisuuden takaamisessa onnettomuuksien, häiriöiden ja rikosten sattuessa.
- Sisäistä turvallisuutta edistetään parhaiten ennalta ehkäisemällä ongelmia ja häiriötä.
- Ongelmien juurisyihin vaikutetaan olennaisesti muilla kuin turvallisuusviranomaisten toimilla.

Yhteistyö palvelujen voimavarana

- Turvallisuusviranomaisten tehtäväkenttä on monimutkaistunut ja laajentunut.
- Osaamisen vaatimustaso on moninkertaistunut.
- Priorisointikyky ja viranomaisyhteistyö ovat merkittävä voimavara.

Suomi maailman turvallisimpana maana vuonna 2030 | 1

- Sisäisen turvallisuuden palvelut tuotetaan tehokkaasti, yhdenvertaisesti ja saavutettavasti kaikkialla Suomessa.
- Saman tasoisen turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen varmistaminen kaikille ihmisille edellyttää erilaisia ratkaisuja.
- Viranomaistoiminnan painopistettä siirretään ennalta ehkäisyyn ja varhaiseen tukeen.
- Luottamus sisäisen turvallisuuden viranomaisiin pidetään korkeana kaikissa väestöryhmissä.

Suomi maailman turvallisimpana maana vuonna 2030 | 2

- Palvelujen alueellinen kattavuus ja näkyvyys turvataan. Osaamisen, kaluston ja lainsäädännön tulee olla ajan tasalla.
- Riittävän henkilöstön lisäksi tarvitaan panostuksia toimitiloihin, kalustoon ja tietotekniikkaan.
- Rikoksia paljastetaan ja selvitetään tehokkaasti ja tuloksellisesti. Poliisien määrää lisätään asteittain vuoteen 2030 asti.
- Kansallisen turvallisuuden uhat tunnistetaan ja torjutaan tiiviissä yhteistyössä.
- Toimimme aktiivisesti ja ennakoivasti kansainvälisessä yhteisössä.

Sisäisen turvallisuuden resurssit

1. Ministeriöiden arvion mukaan sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon selonteossa mainittuihin tarpeisiin vastaaminen ja riittävien palveluiden turvaaminen tarkoittaisi pysyvän rahoituksen tasokorotusta noin 10 prosentilla vuoden 2020 kehystasosta vuoteen 2030 mennessä, jos valtiontaloudelliset edellytykset sen sallivat. Mikäli rahoitusta ei lisätä, tulee asetettuja tavoitteita tarkastella uudelleen.
2. Riittävät henkilöstöresurssit ovat tarvetta vastaavan suorituskyvyn perusta. Sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon pysyvän henkilöstömäärän säilyttäminen vuoden 2020 tasolla edellyttää lisäresursseja.
3. Erityisesti poliisin, Rajavartiolaitoksen sekä Tullin perusajoneuvokaluston ylläpitäminen ja uudistaminen edellyttävät riittävää resursointia. Myös pelastustoimen kalusto, mukaan lukien materiaalinen varautuminen ja materiaalisen avun antaminen suuronnettomuuksiin, vaativat investointeja.
4. Rahoitustarpeiden kattamiseksi hyödynnetään käytettävissä olevat EU:n rahoitusvälineet. EU:n asettamat lisävelvoitteet pyritään rahoittamaan lisääntyvillä EU-varoilla.

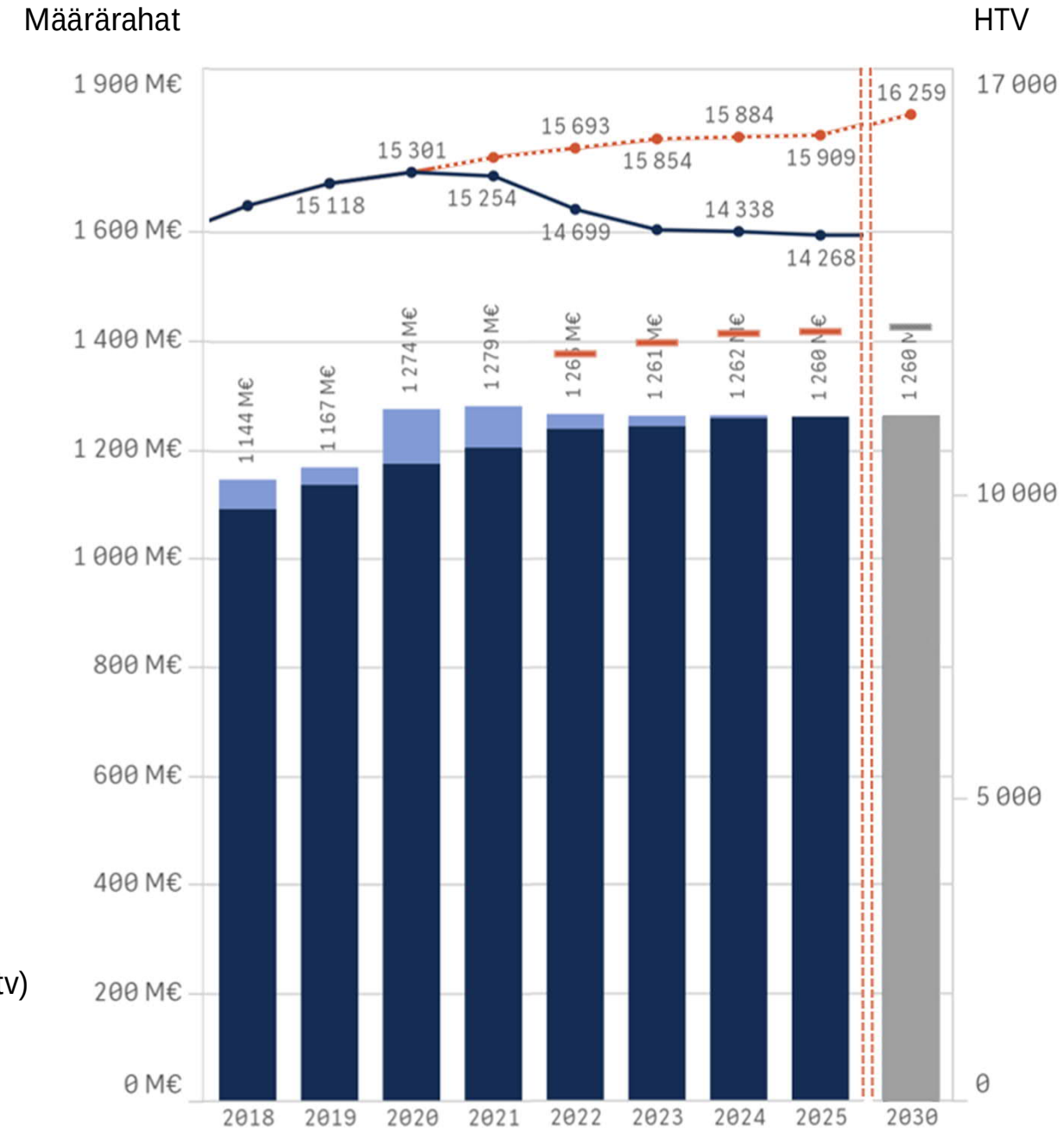
Sisäministeriön hallinnonala

- Sisäisen turvallisuuden palvelujen ylläpitäminen ja kehittäminen koko Suomen alueella edellyttää riittävää, oikein kohdennettua rahoitusta henkilöstömenoihin, toimitilamenoihin, kalustoon ja ICT-järjestelmiin, sekä henkilöstön ammatillisen osaamisen jatkuvaa kehittämistä.
- Riittävällä henkilöstömäärällä palvelut tuotetaan tehokkaasti, yhdenvertaisesti ja saavutettavasti kaikkialla Suomessa.
- Toimitilojen ja kaluston uudistamisella on merkittävä vaikutus ilmastotavoitteiden saavuttamisessa.
- Uuden teknologian hyödyntäminen monipuolisesti ja ennakoivasti vapauttaa henkilöstöresursseja kohdennettavaksi uusiin velvoitteisiin ja hillitsee kustannuspaineita.

Sisäministeriön hallinnonalan rahoitustarve vuoteen 2030

Päätetyt määrärahat (TA:t, LTA:t & JTS 2022-2025), JTS 2022-2025 ministeriön ehdotukset, sekä htv-arviot nyky- ja tavoiterahoituksella

Vuoden 2030 arviossa on huomioitu ainoastaan poliisihenkilötyövuosien kasvattamisen vaikutukset 8200 htv:n tasolle.

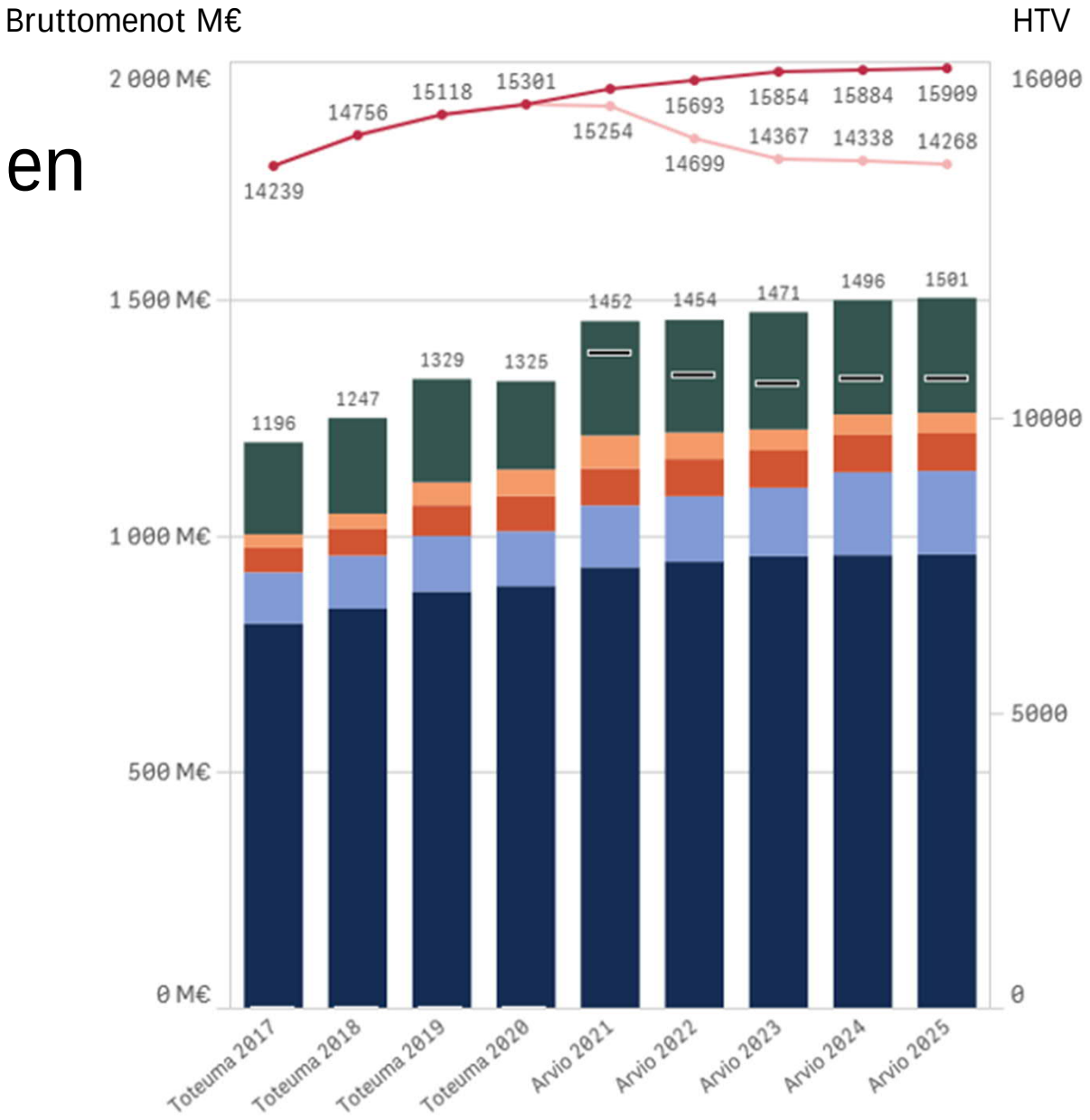
- Pysyvä määrärahataso (M€)
- Määräaikaiset lisäykset (M€)
- Rahoitustarve (M€)
- Henkilötyövuodet tavoitellulla rahoituksella (htv)
- Henkilötyövuodet nykyrahoituksella (htv)

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäministeriön hallinnonalan toimintamenojen kustannusrakenne

Kuvaajassa on arvioitu kustannuslajeittain tarvittava rahoitustaso. Palkkien viivalla kuvataan nykyrahoituksen mahdollistama kokonaiskustannustaso.

Kuvaajassa ei ole huomioitu TA 2021 vaikutusta ja vuosien 2021–2024 arviot perustuvat kevään 2020 näkymiin

- Henkilötyövuodet nykytilassa
- Henkilötyövuodet tavoitetilassa
- Palkkausmenot
- Toimitilamenot
- ICT-käyttöpalvelut ja ostot
- valtiolta
- Investoinnit
- Muut menot

Menojen taso nykyrahoituksella

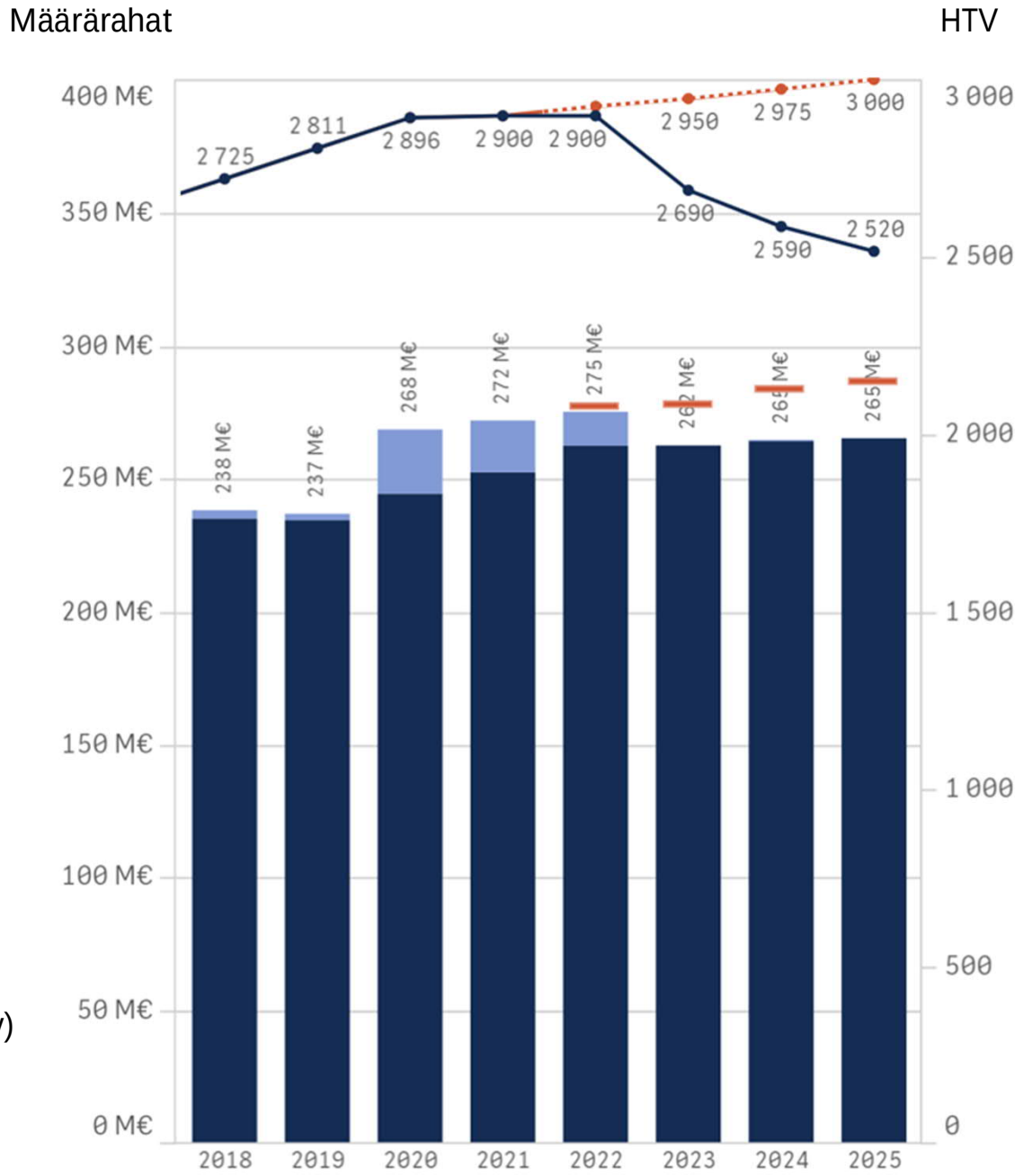
Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Rajavartiolaitos

- Rajavartiolaitoksen kyky varautua rajatilanteen ja toimintaympäristön muutoksiin, rajaliikenteen odotettuun kasvuun sekä kasvaviin EU-velvoitteisiin voidaan turvata vakiinnuttamalla henkilötyövuodet 3 000 tasolle vuonna 2025
- Eurooppalaisen raja- ja merivartioston toiminnan käynnistyminen kasvattaa henkilömäärää vuoteen 2027 asti
- Tavoitellulla resurssitasolla Rajavartiolaitoksen suoritus- ja palvelukyky kyetään ylläpitämään nykyisellä tasolla, vanhentunut teknologia voidaan päivittää toimintavarmemmaksi ja nykyaikaisemmaksi ja suorituskyky turvataan myös merellisillä alueilla
- Rahoitusvaje henkilötyövuosissa laskettuna on yhteensä 300 HTV vuonna 2025.

Rajavartiolaitoksen toimintamenot

Päätetyt määrärahat (TA:t, LTA:t & JTS 2022-2025), JTS 2022-2025 ministeriön ehdotukset, sekä htv-arviot nyky- ja tavoiterahoituksella

- Pysyvä määrärahataso (M€)
- Määräaikaiset lisäykset (M€)
- Rahoitustarve (M€)
- Henkilötyövuodet tavoitellulla rahoituksella (htv)
- Henkilötyövuodet nykyrahoituksella (htv)

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Rajavartiolaitoksen investoinnit

- Rajavartiolaitoksen strategisilla hankkeilla turvataan raja- ja meriturvallisuuden tärkeimmät suorituskyvyt maalla ja merellä:
  - Hankitaan ja otetaan käyttöön viimeistään vuoden 2024 aikana kaksi uutta vartiolaivaa
  - Maa- ja merirajan valvontajärjestelmän uudistaminen saatetaan päätökseen vuoteen 2026 mennessä
  - Kahden Dornier-valvontalentokoneen korvaamisesta kahdella uudella lentokoneella tehdään päätös vuonna 2021 ja uudet valvontalentokoneet otetaan käyttöön vuonna 2025.
- Lisäksi AB/B 412 -helikopterikalusto sekä merellinen kelirikko- ja matalien vesialueiden pelastusaluskalusto tulevat käyttöikänsä päähän 2020-luvun loppupuolella, jolloin niiden korvaaminen uudella kalustolla tulee toteuttaa
  - Hankinnoilla turvataan toiminta- ja pelastuskyky kaikissa sää- ja jääolosuhteissa sekä Perämeren meripelastuskyky.

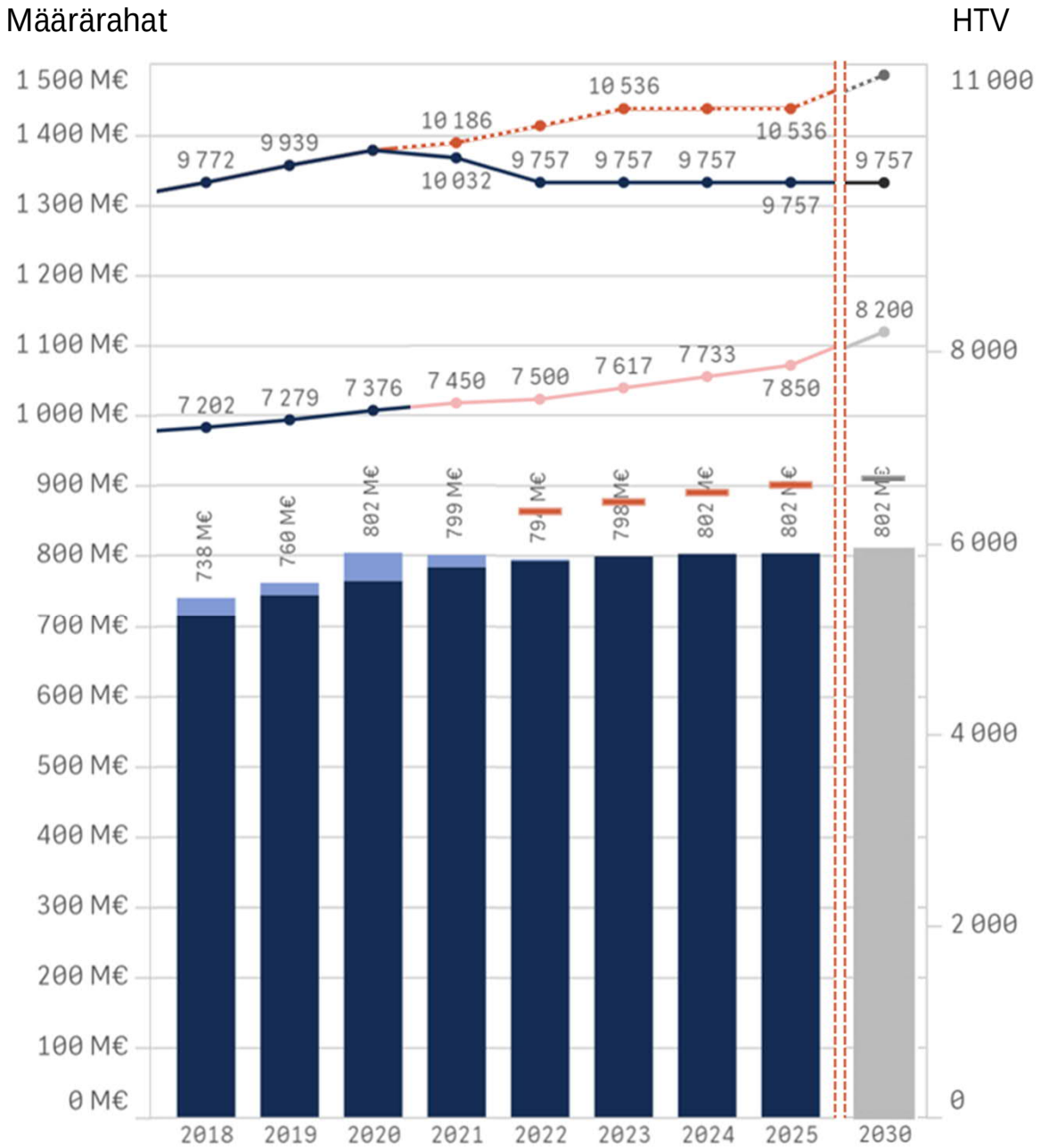
Poliisitoimi

- Poliisien henkilötyövuosimäärää nostetaan niin, että se on vähintään 7 500 vuonna 2022.
- Tällä parannetaan esitutkintaan kohdennettujen resurssien lisäksi poliisin läsnäoloa heikomman palvelutason alueilla sekä ihmiskauppa-, talous- ja IT-rikosten torjuntaa, ja erityisesti nuoriin kohdistuvaa ennalta estävää toimintaa.
- Pidemmällä aikavälillä turvataan poliisin riittävä läsnäolo ja hälytysvaste kaikkialla Suomessa niin normaalioloissa kuin häiriötilanteissa, ennalta ehkäisevän painopisteen vahvistaminen sekä kyky torjua myös lievempiä rikoksia.
- Tavoitteena arviolta 8200 poliisihenkilötyövuotta vuonna 2030.

Poliisitoimen toimintamenot

Päätetyt määrärahat (TA:t, LTA:t & JTS 2022-2025), JTS 2022-2025 ministeriön ehdotukset, sekä htv-arviot nyky- ja tavoiterahoituksella

Vuoden 2030 arviossa on huomioitu ainoastaan poliisihenkilötyövuoden kasvattamisen vaikutukset 8200 htv:n tasolle.

- Pysyvä määrärahataso (M€)
- Määräaikaiset lisäykset (M€)
- Rahoitustarve (M€)
- Poliisi htv-tavoite
- Henkilötyövuodet tavoitellulla rahoituksella (htv)
- Henkilötyövuodet nykyrahoituksella (htv)

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

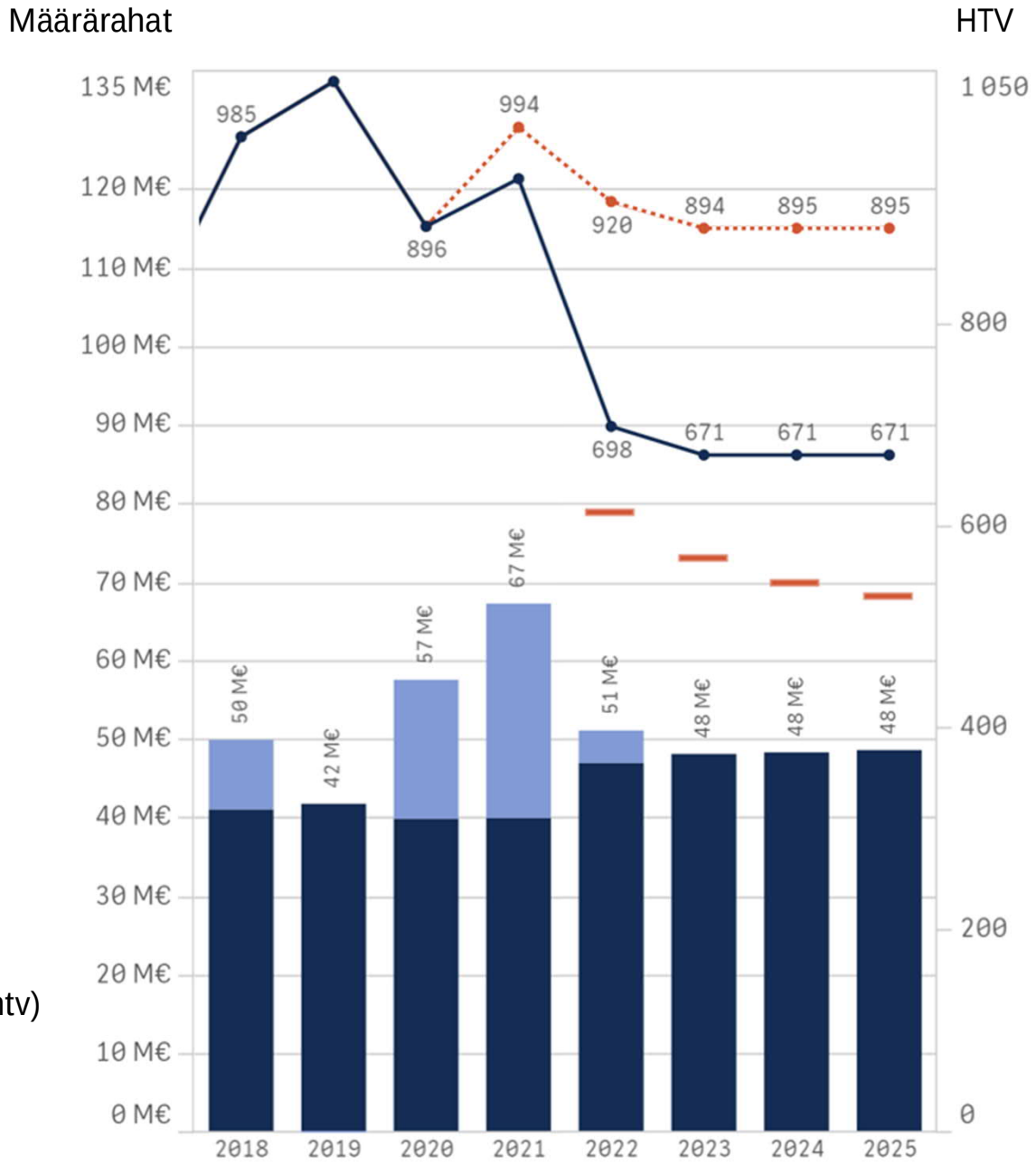
Maahanmuuttovirasto

- Tavoitteena on varmistaa Suomen vetovoimaisuus kansainvälisten osaajien näkökulmasta, ja taata laadukkaat ja nopeat maahanmuuton lupaprosessit sekä oikeusturvan takaava kansainvälisen suojelun järjestelmä.
- Tämä edellyttäisi Maahanmuuttoviraston henkilöstömäärän säilyttämistä noin 900 htv:n tasolla, minkä lisäksi viraston ja sen palvelujen digitaalinen kehitys on turvattava.

Maahanmuuttoviraston toimintamenot

Päätetyt määrärahat (TA:t, LTA:t & JTS 2022-2025), JTS 2022-2025 ministeriön ehdotukset, sekä htv-arviot nyky- ja tavoiterahoituksella

HUOM! Htv-arviot perustuvat kevään 2020 suunnittelunäkymään.

- Pysyvä määrärahataso (M€)
- Määräaikaiset lisäykset (M€)
- Rahoitustarve (M€)
- Henkilötyövuodet tavoitellulla rahoituksella (htv)
- Henkilötyövuodet nykyrahoituksella (htv)

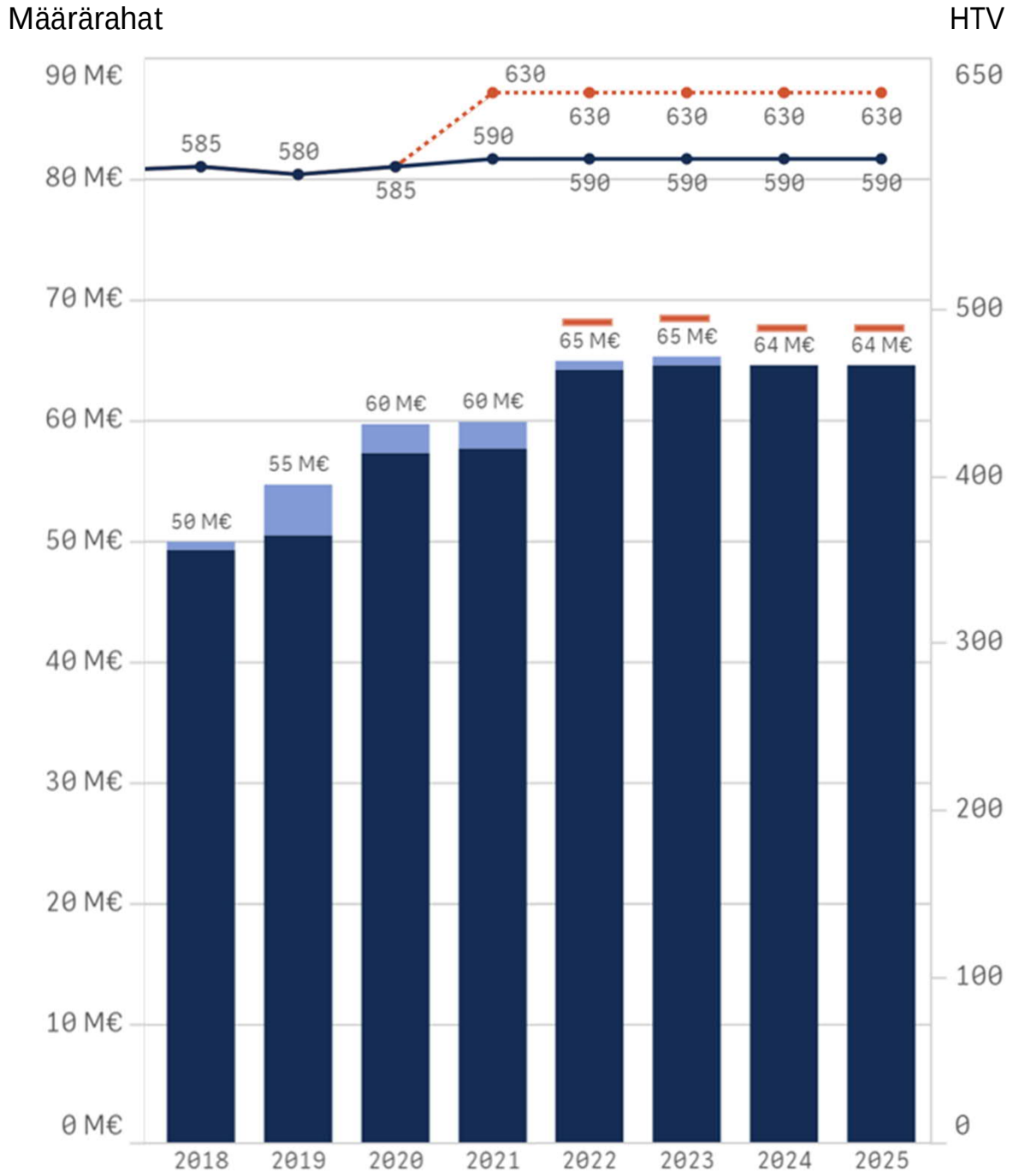
Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Pelastustoimi ja hätäkeskuslaitos

- Varmistetaan pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan suorituskyky ja voimavarat ottaen huomioon kansalliset ja alueelliset palvelutarpeet.
- Varmistetaan pelastustoimen ja siviilivalmiuden valtakunnallisen johtamisen ja valmisteilla olevien hyvinvointialueiden ohjauksen edellyttämät voimavarat valtioneuvostossa.
- Huolehditaan pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan koulutusjärjestelmien uudistamisesta.
- Turvataan Hätäkeskuslaitoksen laadukkaat palvelut niin normaalioloissa kuin häiriötilanteissa. Tämä tarkoittaisi arviolta henkilöstömäärän nostamista nykyisestä 40 henkilötyövuodella.
- Huolehditaan hätäkeskustoiminnan tietojärjestelmien sekä tietoliikenneyhteyksien ja EU-vaatimusten mukaisen vaaratiedottamisjärjestelmän kehittämisestä.

Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot

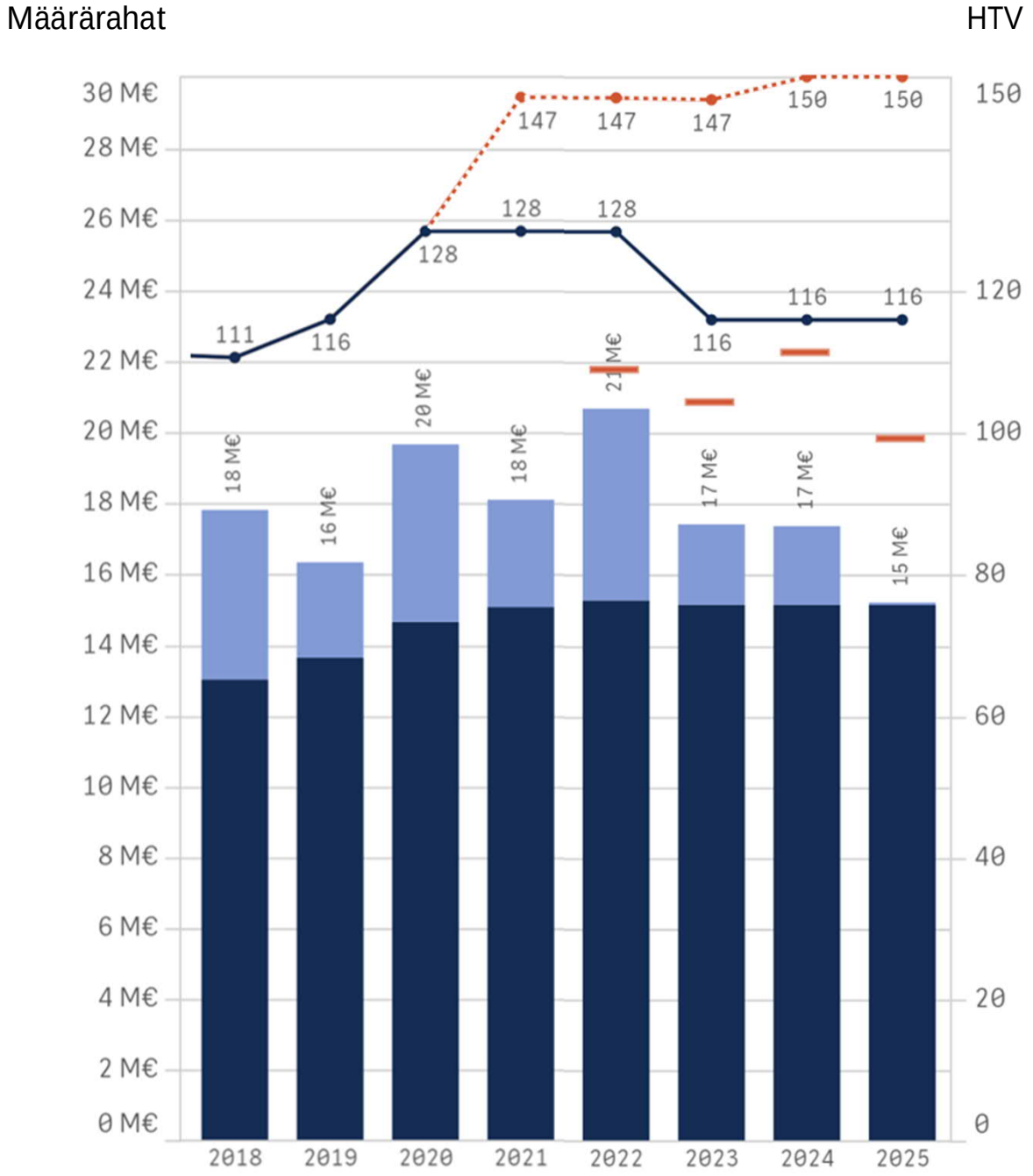
Päätetyt määrärahat (TA:t, LTA:t & JTS 2022-2025), JTS 2022-2025 ministeriön ehdotukset, sekä htv-arviot nyky- ja tavoiterahoituksella

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Pelastusopiston toimintamenot

Päätetyt määrärahat (TA:t, LTA:t & JTS 2022-2025), JTS 2022-2025 ministeriön ehdotukset, sekä htv-arviot nyky- ja tavoiterahoituksella

- Pysyvä määrärahataso (M€)
- Määräaikaiset lisäykset (M€)
- Rahoitustarve (M€)
- Henkilötyövuodet tavoitellulla rahoituksella (htv)
- Henkilötyövuodet nykyrahoituksella (htv)

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Alueen pelastustoimet

- Pelastustoimen toimintavalmiuden saattaminen pelastuslaissa säädetylle tasolle edellyttäisi arvioiden mukaan pelastuslaitoksille lisää noin 750 päätoimista henkilöä nykyisten 6200 lisäksi ja noin 450 sopimuspalokuntalaista nykyisten 15 350 lisäksi.
- Päätoimisten lisätarve sisältää 550 henkilöä toimintavalmiuden parantamiseksi ja 200 henkilöä varallaolon korvaamiseksi.
- Pelastustoimen toimintaedellytyksiä ja tarvittavaa henkilöstömitoitusta arvioidaan pelastustoimen uudistuksessa osana sote–uudistusta.

Pelastuslaitokset

Kuvaaja sisältää myös ensihoidon henkilöt ja kustannukset.

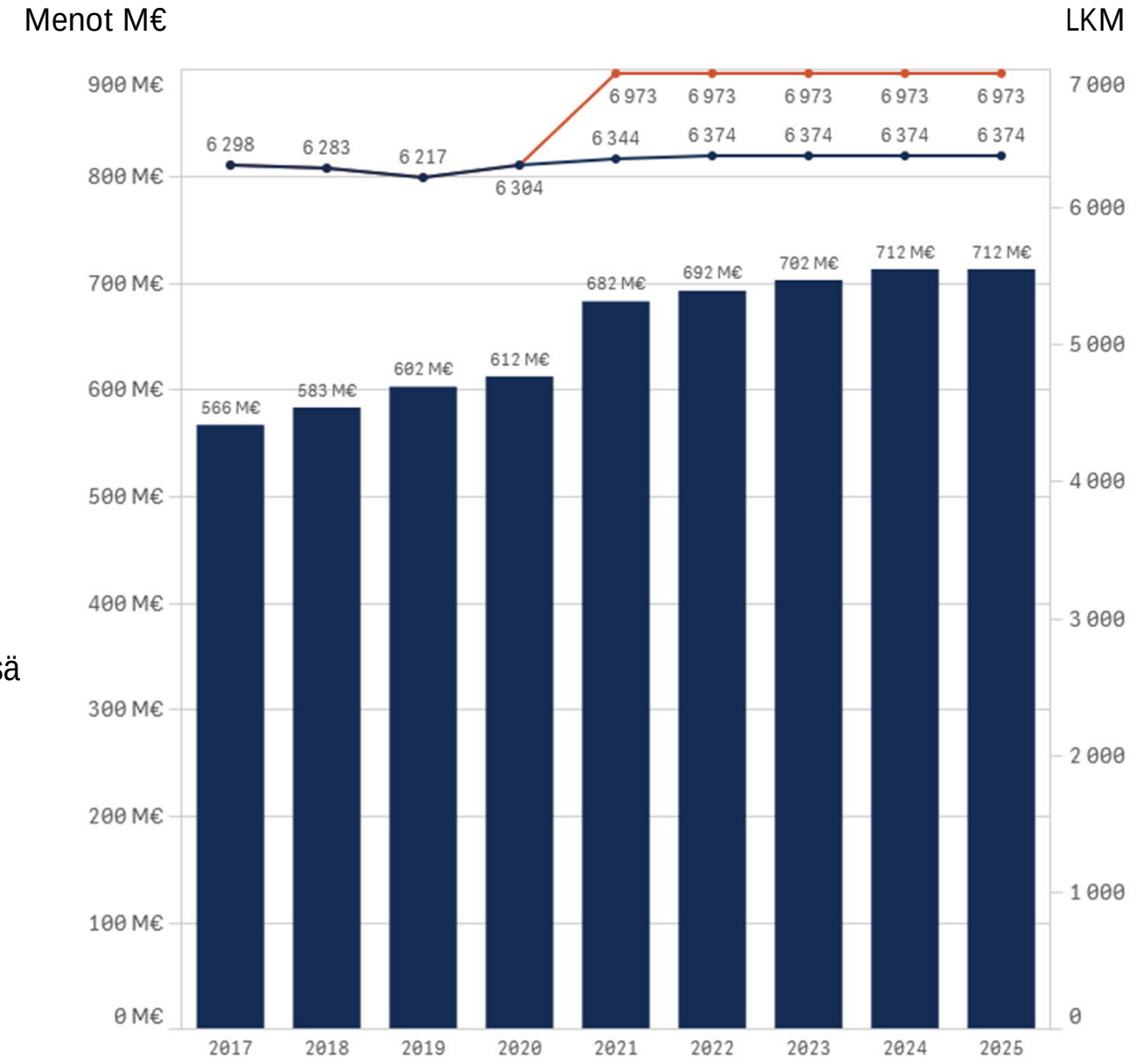
Arviot pelastuslaitoksille lähetetystä kyselystä.

Kuvaaja sisältää pelastuslaitoksen päätoimiset, ei sopimushenkilöstöä.

Henkilöstöresurssit sisältävät toimintavalmiudesta ja varallaolojärjestelmän muutoksesta aiheutuvat henkilöstötarpeet.

Pelastuslaitosten menot sisältävät toimintavalmiudesta, varallaolojärjestelmän muutoksesta ja öljy-aluskemikaalitorjunnasta aiheutuvat resurssivajeet, yhteensä 81 milj. € / vuosi.

Vuosien 2022–2024 kustannustaso on kerrottu 1,5 %:n korotuksella.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

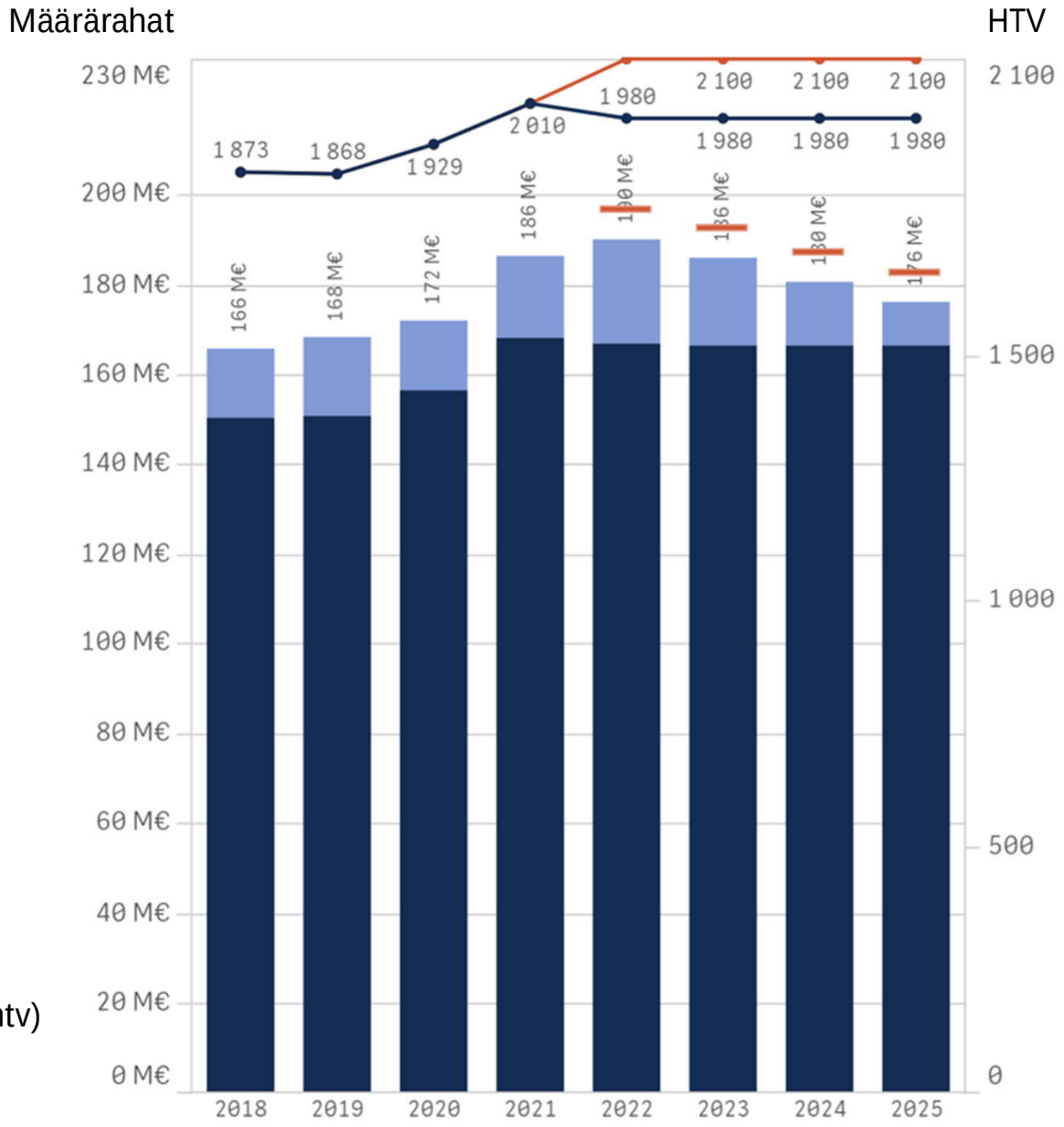
Tulli

- Turvataan Tullin kyky varmistaa rajat ylittävän liikenteen turvallisuus verkkokaupan jatkuvasti kasvaessa sekä henkilöiden rajaliikenteen ja kaupallisen tavaraliikenteen toipuessa aiemmalle korkealle tasolle.
- Tämä tarkoittaisi sisäisen turvallisuuden tehtävissä toimivien virkamiesten henkilöstömäärän nostamista 120 henkilötyövuodella noin 1 070 henkilön tasolle (Tullin htv yhteensä oli 1 929 vuonna 2020).
- Tavoitteena on turvata Tullin kyky reagoida nopeasti lisääntyvän rajat ylittävän liikenteen aiheuttamiin turvallisuusuhkiin sekä torjua siihen kytkeytyvää kansainvälistä rikollisuutta.

Tullin toimintamenot

Päätetyt määrärahat (TA:t, LTA:t & JTS 2022-2025),
JTS 2022-2025 ministeriön ehdotukset, sekä
htv-arviot nyky- ja tavoiterahoituksella

Lisätarve sisäiseen turvallisuuteen on 6,8M€ / 120 htv

- Pysyvä määrärahataso (M€)
- Määräaikaiset lisäykset (M€)
- Rahoitustarve (M€)
- Henkilötyövuodet tavoitellulla rahoituksella (htv)
- Henkilötyövuodet nykyrahoituksella (htv)

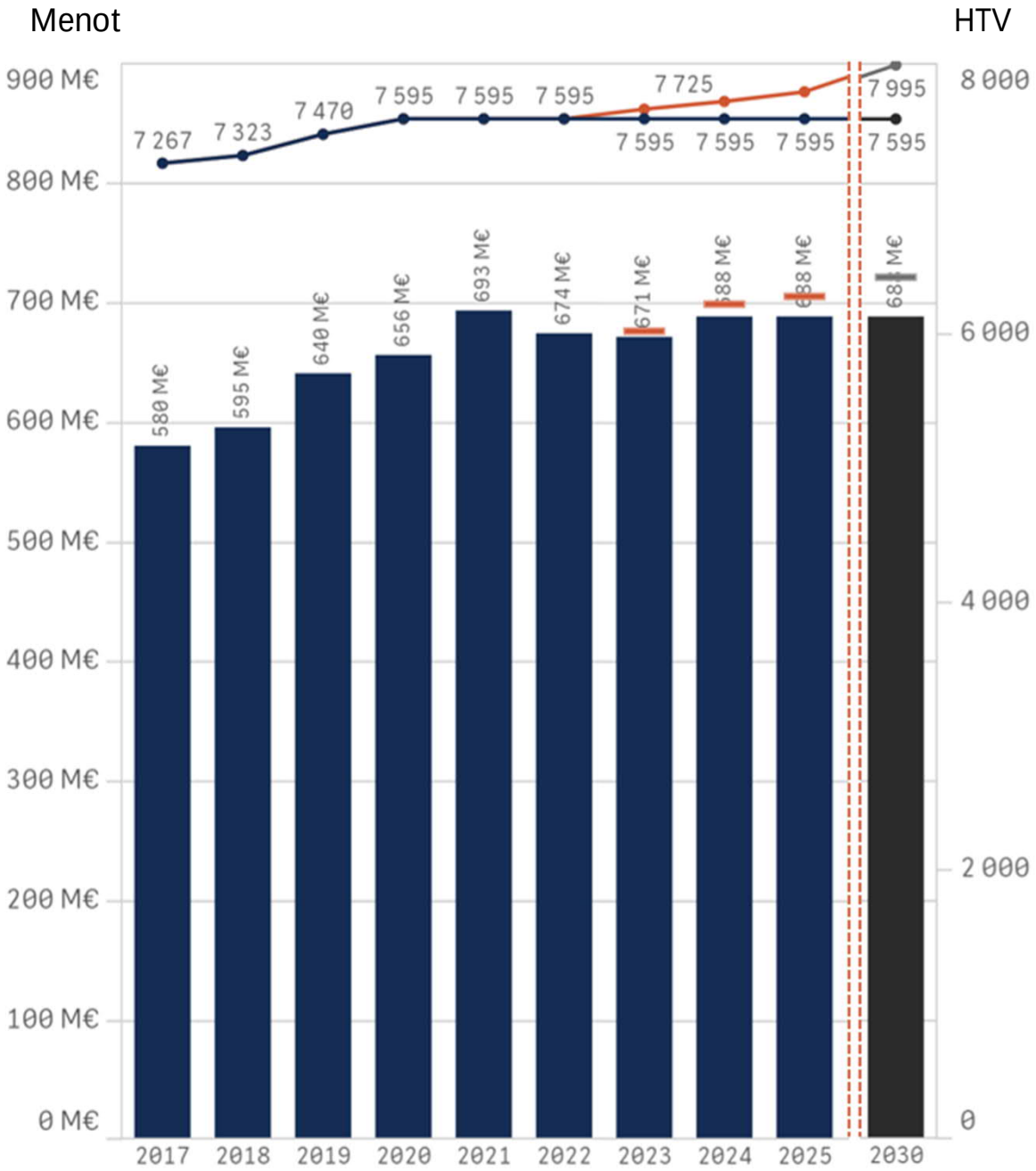
Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Oikeudenhoidon resurssit

- Rikosprosessia tarkastellaan kokonaisuutena.
- Poliisien ja muiden esitutkintaviranomaisten henkilöstömäärän kasvaessa on huomioitava, että esitutkintaviranomaisen rikostorjuntaan kohdentamat lisävoimavarat edellyttävät yhteensä vastaavan suuruista lisäystä rikosprosessin myöhemmissä vaiheissa Syyttäjälaitoksessa, oikeusavussa, tuomioistuimissa ja rangaistusten täytäntöönpanossa.
- Laaja panostus oikeudenhoidon digitalisaatioon luo uusia mahdollisuuksia työn tuottavuuden lisäämiselle, mutta edellyttää myös jatkuvaa kehittämisresurssia.

Oikeudenhoito

Sisältää tuomioistuinlaitoksen, oikeusaputoimistojen, Syyttäjälaitoksen sekä Rikosseuraamuslaitoksen menot ja htv-arviot

- Menot (M€)
- Rahoitustarve (M€)
- Henkilötyövuodet tavoitellulla rahoituksella (htv)
- Henkilötyövuodet nykyrahoituksella (htv)

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Henkilötyövuodet – Sisäministeriön hallinnonala

Sinisellä kehitys nykyrahoituksella ja oranssilla yhteenlaskettu lisäystarve

Htv-arviot perustuvat kevään 2020 suunnittelunäkymään.

Muut = Suojelupoliisi, Pelastusopisto, Hätäkeskuslaitos, Sisäministeriö ja Kriisinhallintakeskus

